

Az áthidalható határfolyó

Az összenövő Esztergom-Párkányi határrégió

Balogh Péter

MTA KRTK RKI DTO

Nagyvárad, 2016-09-16

A kutatásban közreműködő kollegák, intézetek

- **Pete Márton** (Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat, CESCO)

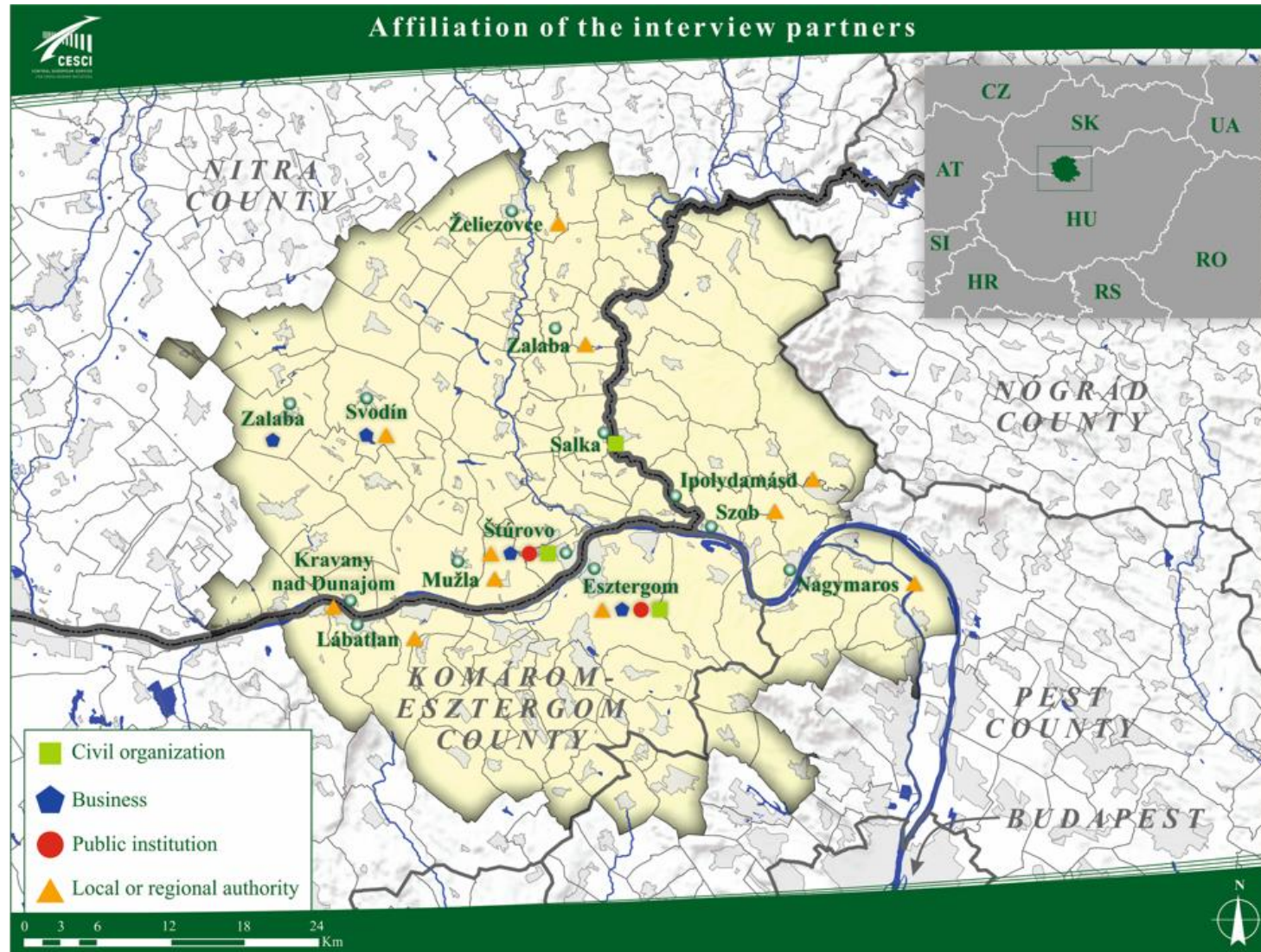
- **Farkas György** (ELTE TTK FFI Társadalom- és Gazdaságföldrajz)

Kutatási kérdések, alkalmazott módszerek

- Milyen hatásai vannak a Mária-Valéria Hídnak (2001) a térségre?
- Hogyan változtak a kapcsolatrendszeres és a mobilitási minták?
- Priméradat-gyűjtési időszak: 2014 tavasz–nyár
- 25 mély interjú (60–90p) 26 helyi “elittel” (11 pm, 2 megyei képviselő, 4 köztisztviselő, 4 civil, 5 üzletember), 14 SK 11 HU
- Forgalomszámlálás a hídnál: 2*4 hétköznapi (itt: csak 4)

Interjúpartnerek elhelyezkedése, háttere

Határkutatás-elmélet

- A legtöbb határtérség kapcsolatok ellenére sem “forr össze”
 - Határnyitás – ellenreakciók, ‘újrajelölés’ (Donnan 2010, Brym 2011)
 - Határon átnyúló kapcsolatok vitatottak (Klatt 2014, Balogh 2014)
 - Együttműködés alábbhagy a projektek után (Perkmann 2007)
 - Felülről jövő projektek nem vezetnek helyi kapcsolatokhoz (McCall 2013)
 - Etnikai kötelékek sem garancia CBC-re (Klatt 2014)
 - Mentális határ miatt folytatódó érdektelenség (van Houtum & van der Velde 2004)
 - Csökkenő különbségek miatt érdektelenség (Spierings & van der Velde 2008)
 - Helyi közösségeket átugorja a modern infrastruktúra (Sidaway 2002, Amante 2013)

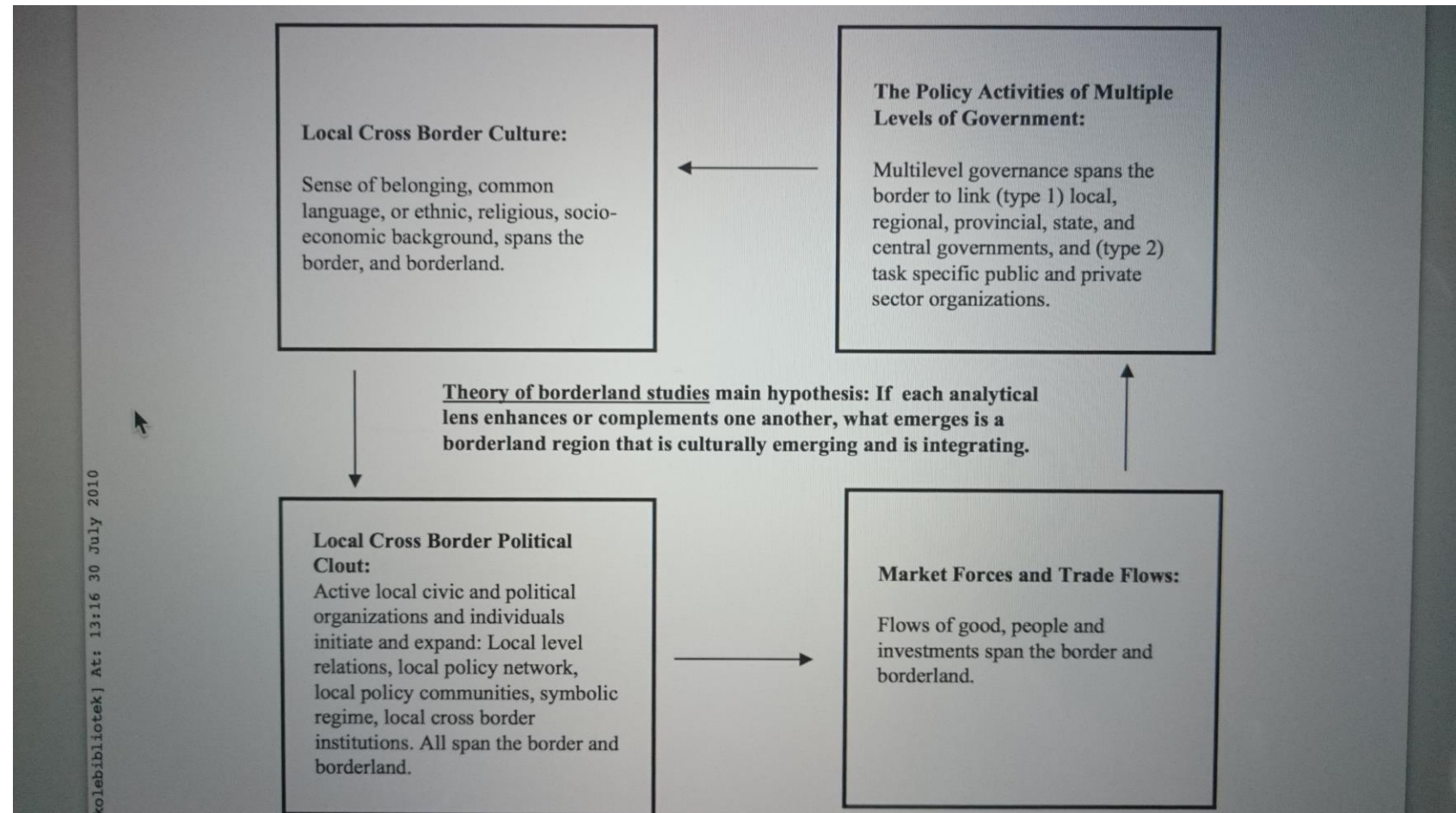
Hol van mégis integráció?

- Nagyvárosok körül
 - Koppenhága, Malmö
 - Basel, Lux., Genf (Sohn et al. 2009)
 - Trieszt
- Részbeni integráció, pl. határon átnyúló lakhatási mobilitás
 - Pozsony (Hardi 2012), Gy-M-S-ból munkába ingázás: 1.201 fő (KSH 2015)
 - PL-DE (Balogh 2013)
 - NL-DE
- Másutt nem igazán

Mi számít integrált határtérségnek?

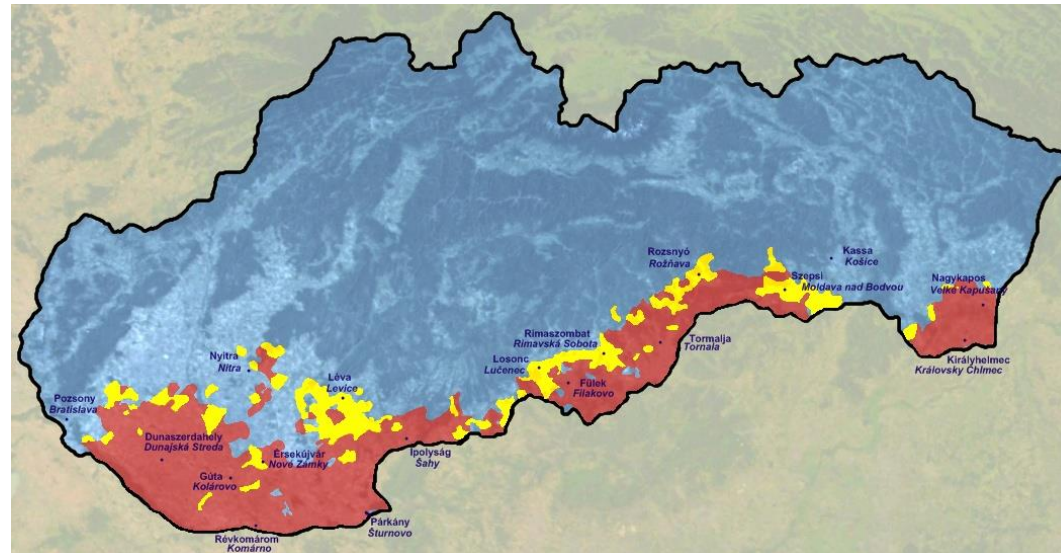
(Brunet-Jailly 2005: 645)

- Ha 4 feltétel adott:
 - Piaci erők, mobilitás
 - Kormányzás klf. szintjei
 - Helyi határon átnyúló kultúra
 - Helyi határon átnyúló politika (inkl. civilek, intézmények)
- Ha ezek mind átnyúlnak a határon

Magyar-szlovák határtérségek

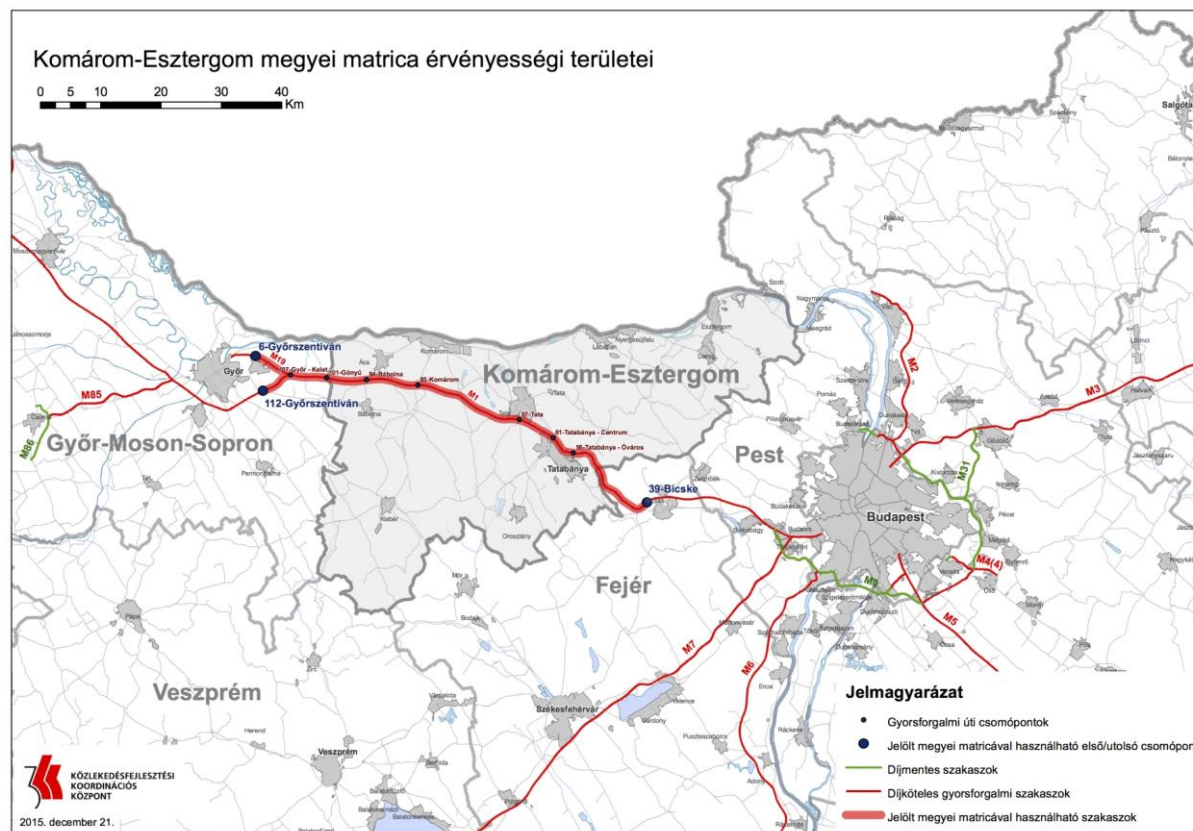
- Keleti fél: minimális interakciók (középen államhatár szinte nyelvi határ)
- Nyugaton több interakció, de lakossághoz mérve ez is eltörpül
- Lakosság arányához képest Komárom-Esztergom és Nyitra megyék között a legjelentősebb mozgások (lakosság is itt a legvegyesebb mindkét oldalon)

- A déli rész periféria
 - Smith (2000) mezőgazd., (nehéz)ipar mellékágai bedőltek + etnikai elem
 - SK: óriási területi egyenlőtlenségek (Lessmann 2014)
- Munkanélküliség
 - Nyitra megye 12–13%
 - Párkány 17,1%, Zselíz 18,7%, Érsekújvár 13,2%

Komárom-Esztergom & Ister-Granum dióhéjban

- Munkanélküliség: ~4%
- Autóipar, beszállítók, stb.
- Országos átlag fölötti gazd. mutatók
- Esztergom és Párkány: össz. ~39.500 lakos
- Ister-Granum össz. ~200.000

1. Piaci erők és mobilitás

- A legtöbb interjúpartner szerint óriási változásokat hozott 'a híd'
- Hídszámlálás 2014 július 7–10 (8–18h):
 - 16.609 jármű kelt át
 - 23,64% napi egyszer vagy többször
 - 39,11% heti egyszer vagy többször
 - 41,58% vásárlásért kel át
- Suzuki: munkaerő ~40% SK-állampolgár
- Egyéb munkaingázás: iskolák, kórház

A többi 3 tényező

- 2. kormányzási szintek
 - A híd államközi egyezmény eredménye (1999)
 - EU- és Schengen-tagság, stb.
- 3. Helyi határon átnyúló politika
 - Civilek: Hídbizottság (80-as évek közepétől)
 - Ister-Granum (eurorégió 2003, EGTC 2008)
- 4. Helyi határon átnyúló kultúra
 - Etnikai, vallási hasonlóságok
 - A 'másik' kultúra iránt is bizonyos érdeklődés

Konklúzió

- Piaci erők talán a legfontosabbak – dél-Nyitra periféria, K-E erősebb
- Kormányzási szintek is fontosak: HU-SK kapcsolatok jók, Ister-Granum is (relatív) hatékony/sikeres
- Alulról jövő akarat is fontos, ld. Hídverőbizottság már a 80-as években
- A helyi kultúra különösen fontos: magyar-magyar és szlovák-szlovák határon átnyúló kapcsolatok
- Mindez persze sérülékeny (ld. 2010 körüli mélypont, ill. visszaállítható határellenőrzés)

- Köszönöm a figyelmet!

BaloghP@rkk.hu